

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concordia. Pia Et Vnanimi Consensv repetita Confessio
fidei & doctrinæ Electorum, Principvm Et Ordinvm Imperii,
atq[ue] eorundem Theologorum, qui Augustanam
Confessionem amplectuntur**

Lipsiæ, 1606

Præceptvm VI. Non mœchaberis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35443

respuerint, & inutilia existimârint, tanquam non præcepta fuissent, sed consilia: ad hæc suos fictitios ordines & sectas tam perniciosas, quam hypocriticas, pro perfectissima vita impudenter iactârunt & proclamârunt, ut planè vitam suauem & tranquillam, omniq; & cruce vacâtem & patientia, illi ventres & porci agerent. Quam ob causam se quoq; in monasteria abdidderunt, ut à nemine quidquam paterentur molestiæ, neue quenquam vlla in re bona iuuarent. Tu verò scito, hæc vera, sancta & diuina esse opera, quibus Deus cum omnibus Angelis exhilaratur, quibusq; omnis humana sanctitas collata non nisi foetor & stercus est, nec aliud, quam iram & damnationem promeretur.

PRÆCEPTVM VI.

Non mœchaberis.

Sequentia præcepta intellectu iam sunt facilia ex interpretatione antecedentis. Eò enim tendunt omnia, ut à damno & inferenda iniuria proximo caueamus. Sunt verò eleganti ordine posita, Primum enim de non lædenda proximi persona conditum est. Secundum respicit personam sibi proximam, aut post se sibi proximam, nempe suam coniugem, qua cum vnum corpus & vna caro effectus est, ita ut nulla in re maiori possit affici iniuria. Quamobrem hoc in loco disertè ac significanter expressum est, ne quam ignominiam illi faciamus, afficientes contumelia suam coniugem. Ac peculiariter de adulterio sonat, propterea quòd in Iudaismo ita ordinatum & præceptum fuerat, ut quisq; ducta vxore matrimoniū cõtraheret. Vnde & iuvenes maturè cõtrahebant, ita ut virginitatis status & celibatus apud Iudeos nullius haberetur momèti. Sed neq; propalâ visabantur aut cõcedebantur: meretriciû ac scortatorum lustra, ut hodie apud nos solenne est.

*Summa
sequentiis
præceptorum.*

Ordo præceptorum.

Quamobrem adulterium apud illos communissimum fuit peccatum impudicitiae.

*Omniem
immundi-
ciem &
Iesus cau-
sas & occa-
siones pro-
hibens,*

Quoniam verò apud nos adeò sceda & nefanda omnium vitiorum & seortationum lerna cernitur: hoc præceptum quoque aduersus omnia impudicitiae genera & species constitutum est, quocunque tandem dici possunt nomine. Et non solum externum opus interdicitur: verum omnis generis etiam causae, illaeque instrumenta & occasiones, ut cor, os, oculi, aures, atque adeò totum corpus purum sit ac castum, nullum locum, opem, consilium, impudicitiae seu uiendae præbeat. Et non solum hoc: sed etiam hisce nefarijs rebus summo conatu obstet, tueatur, prohibeat, ubi periculum & necessitatem viderit, ac contra præsto sit auxilio & consilio proximo suo, ne quam famae suae iudicram, accepta in coniuge contumelia, faciat. Nam ubicunque tale aliquid per negligentiam intermitteris, cui possis obfistere, aut dissimulanter connives, quasi tibi nihil intersit: non secus eius flagitij culpa tenentur, quam is ipse, qui perpetravit. Tantum ergo hoc præceptum, ut paucissimis complectamur, à nobis exigit, ut quisque tum pro se vitam castam exigat, tum proximo quoque in hac obtinenda & tuenda sit auxilio. Voluit enim Deus hoc præcepto cuiusque uxorem tanquam vallo circumsepere ac defendere, ne quis temere eam contrectando semet adulterio reum faceret aut pollueret.

*Matrimo-
nium hono-
randum.*

Cum autem de coniugio tam euidenter præceptum hoc constitutum sit, ac nobis causam de eo ducendi suppeditet: probè tibi notandum, & in membris reponendum erit. Primò quidem, quomodo Deus hunc matrimonij statum ac ordinem amplissimè honoret ac prædicet, ut eundem præcepto suo reprobè confirmet & tueatur ab iniuria. Suprà quidem Quod ad hoc præcepto illum confirmavit: Honora patrem matrem tuam. Hoc verò in loco, ut dictum est, ut

uto effet, circumualuit ac defendit eum. Quamobrem & a nobis requirit, vt eundem honoremus, serueamus, & traducamus, veluti diuinum ac beatum ordinem, quando illum initio ante omnes alios seruandum instituerit, eamque ob rem separatim masculinum & feminam creauit, non ad libidinosè exercendam spurcitiem atque lasciuiam, sed vt legitimè coniuncti, coeundi essent, liberos procrearent, nutrirent, eosdemq; ad Dei gloriam ampliandam, piè ac rectè educarent. Idcirco quoq; Deus hunc matrimonij ordinem præ omnibus alijs tãtis cumulauit benedictionibus, ad hæc, quæcunq; in mundo sunt, huic prouehendo insumfit, eidemq; vt enda subdidit, tantum in hoc, vt hic ordo opulentiè & largiter esset constabilitus. Qua ex re facile liquet, non locum aut curiositatem, sed rem magnam & arduam, atque adeò constantem Dei voluntatem esse matrimonium. Permagni enim sua refert, vt educentur homines, qui mundum sua opera ad Dei cognitionem, & beatam ac vitutibus exornatam vitam exigendam, queant perducere, aduersus malitiam & demones pugnandi gratia.

Quocirca subinde docui, ne hunc ordinem contemnamus, aut tanquam iocularè leuiter æstimemus, quem irridendi morem cæco mundo & pseudoreligiosis nostris hætenus fuisse vidimus: sed iuxta Dei verbum, quo multis modis exornatus & sanctificatus est, eum intueamur, ita vt non solum cæteros pretio & dignitate æquare soleat, sed omnes cæteros longo intervallo post se relinquat, siue illi sint luiti Cælares, siue purpurati Principes, aut insulati Episcopi, aut quicunque tandem. Quicumque enim, aut spirituales aut seculares (vt loquuntur) sunt ordines, his omnibus hic venerandus est, & omnibus hic quoque amplectendus, vt post audiemus latius. Quapropter matrimonium nõ priuatus aliquis status habendum est, sed

Est matrimonium honorandum.

communissimus & nobilissimus, cuius vsus per totam Christianitatem, imò per totum mundum, longè latèq; patet.

*Matrimo-
nium ne-
cessarium
& à Deo
præceptum.*

Secundò sciendum est, hunc ordinem non solum esse honestum, sed necessarium etiam, neque non scripto à Deo præceptum, vt in genere omnes status ac ordines, cum viri, tum mulieres, quicunque ad hunc amplectendum natura sunt appositæ, in eo versentur: exceptis nonnullis, licet per paucis, quos Deus singulari quodam consilio segregauit, vt ad iugum matrimonij minùs reperiantur idonei, aut sublimi ac supernaturali gratia ea libertate donauit, quò possint extra hunc ordinem, seruata vitæ pudicitia, castitatem tueri. Vbi enim natura, quemadmodum à Deo nobis insita est, fertur ac rapitur: fieri nullo modo potest, vt extra matrimonium castè viuatur. Siquidem caro ac sanguis naturam suam immutare non potest, ac naturalis ille appetitus, & carnis inclinatio consuetum iter, nulla re obstante aut prohibente, sequitur, id quod omnibus liquet hominibus. Quare vt aliquatenus libido carnis caueri posset: Deus matrimonium instituit, vt quilibet sua parte legitimè destinata fruatur, illa que contentus viuatur, tamen si hinc quoq; gratia Dei opus est, vt contentus quoque castus sit.

*Contentores mat-
rimonij.*

Ex hoc iam liquidè perspicis, quàm furiosè illa turba Papistica, sacrifici monachi & monachæ, huic ordinationi & præcepto Dei reluctantur, qui matrimonium contemnunt & prohibent, seq; perpetuam castitatem seruaturos, magna animi præsumptione pollicentur ac vouent, ad hæc simplicium animos phaleratis detentis, hoc est, imposturis ac menocacijs impudenter seducunt. Nemo enim perinde castitatem exosam habet aut in libidinem est pronior, ac illi, qui matrimonium præ magna sanctitate detrectant, & aut propalam impudenter scortationi & libidinibus indulgent, au-

clanco

clanculum longè scœdiora, quæ honestè commemorari non possunt, perpetrant, ut nimium, proli dolor, expertissimus. Et breuiter, quanquam ab ipso opere temperent: ipsum tamen cor impuris cogitationibus, & prauis cupiditatibus plenum, extrema flagrat libidine, ut planè perpetuo quodam incendio & occulto quodam vulnere carpantur & absumantur: quod in matrimonio constitutis nulla cum difficultate euitare licet.

Quare hoc præcepto omnium eorum, qui extra coniugium degunt, castitatis vota damnata & soluta sunt: imo quoque omnibus irretitis, & miseris conscientijs, quæ suis monasticis votis miserè deceptæ sunt, præceptum est, ut deserto libidinoso & impuro ordine matrimonium arripiant, ita reputantes, quòd quanquam alioqui monastica vita prorsus diuina esset, tamen in viribus suis situm non sit, cælibem vitam agere, in qua si maneant, tantùm magis atque magis libidine incensi aduersus hoc præceptum delinquere cogantur.

Iam hæc eò à me dicta sunt, ut iuuentus crebris monitis in eam perducatur sententiam, ut incipiat voluptate quadam complecti matrimonium, sciatque felicitatem & Deo acceptum esse ordinem. Hac enim ratione temporis progressu tantùm effici posset, ut illi suus iterum honos redderetur, & scœda illa & manifestarum scortationum, & aliorum turpissimorum vitiorum, quæ contemptum matrimonij consecuta sunt, lerna passim nunc in mûdo regnans diminueretur. Quare hoc quoque parentum ac magistratus est officium, iuuentutis rationem habere, ut pudicitiam & honestatem perdiscant, atque ubi adoleuerint, maturè honesto iungantur matrimonio, quam rem haud dubiè sua gratia & benedictione prosperare dignaretur Deus, ut voluptas & gaudium inde perciperetur.

Vltimò, Ex his omnibus Epilogi vice hoc adijciatur, hoc præceptum non solum exigere, ut quisque ope-

*Impurus
cælibatus
& vota
monastica
damnan-
tur.*

*Parentum
& magi-
stratus of-
ficium.*

*Mutuan
benevolen-*

*Iam & si-
dem coniu-
gum neces-
sariam.*

ribus, verbis & cogitationibus castè viuat in tuo, hoc est coniugali imprimis statu, sed etiam, vt comparem, coniugem à Deo sibi concessam, in precio habeat, & amore prosequatur. Vbi enim volumus coniugali castitati locum esse, ibi necessum est ante omnia, vt vir & mulier in amore concordés conuersentur, vt alter alterum ex animo mutua quadam beneuolentia & fide complectatur. Hoc enim vnum est ex præcipuis, quæ amorem & studium castitatis accendant: quòd si præstitò fuerit, ipsa quoque castitas sua sponte sine mandato consequetur. Inde quoq; diuus Paulus tanta diligentia eos, qui sunt in matrimonio, admonet, vt mutuo amore se diligant & venerentur. Habes ergo hoc iterum opus valde preciosum, imò potiùs multa magna & præclara opera, quæ alacri animo iactare, ac omnibus religioforum ordinibus, citra verbi Dei auctoritatem institutis & electis, opponere potes.

PRÆCEPTVM VII.

Non furtum facies.

*Sanciri do-
miniorum
distinctio-
nem,*

*Furtum
quid.*

Furtum.

Proxtuam tuamq; coniugis personam, proximum est res familiaris: hanc quoq; Deus vult esse intacto, præcepitq; ne quis alterius fortunas inuadat, aut clanculum compilet. Furari enim nihil aliud est, aut dicitur, quàm fortunas alterius per iniuriam sibi vindicare: qua re breuiter omnis generis in omnibus negocijs proximi defraudationes comprehensæ sunt. Iam hoc vitium admodum commune est, & longè lateq; patet, at tam parùm curatur, vt omnem plerumq; modum excedat, adeò vt si omnes, quotquot fures sunt, fures tamen dici nolunt, suspendendi essent, citò totus mundus desolaretur, neq; cruces aut carnifices sufficerent. Neque enim hoc tantùm furtum dicendum est, vt diximus, cistas & marsupia clanculum eua-